

การแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่

สัณยุเครษณ์ เรืองเดชสุวรรณ*

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษา พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก่อนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ และ เพื่อศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ให้ความสนใจ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยทั้งในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม โดยมีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและแนวคิดการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ เป็นกรอบในการศึกษา จากการศึกษพบว่ารูปแบบการแสวงหาข่าวสารเริ่มจากนักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากสิ่งกระตุ้นได้แก่ การแนะนำ สื่อโฆษณาต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ช่วงเวลา เช่น ภาคเรียนที่ 2 หลังจากนั้นก็จะเกิดความต้องการข้อมูล และเริ่มมีการแสวงหาข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลภายใน ได้แก่ ความทรงจำที่มีจากการแนะนำ หรือ สื่อโฆษณาที่เคยพบ รวมทั้งแหล่งข้อมูลจากภายนอกได้แก่ การแสวงหาผ่านเครื่องมือการสืบค้น (Search engine) ที่อยู่เว็บไซต์ (www.feu.ac.th) การเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์ (Link) เมื่อนักศึกษาได้รับข้อมูลที่เพียงพอก็จะเกิดการประเมินทางเลือกต่างๆ อาทิ เช่น หลักสูตร กิจกรรม ค่าใช้จ่าย สถานที่ตั้งคุณภาพอาจารย์ผู้สอน เปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ แล้วจึงทำการตัดสินใจศึกษาต่อ เมื่อทำการตัดสินใจศึกษาต่อแล้ว ข้อมูลที่มีทั้งหมดจะถูกเก็บไว้ในความทรงจำ และจะถูกนำมาใช้ในฐานะรู้んพี หรือ ศิษย์เก่าที่จะให้เป็นข้อมูลสำหรับคนรอบข้างที่กำลังแสวงหาข่าวสารประเภทดังกล่าว ในขณะที่ข้อมูลภายหลังการตัดสินใจศึกษาต่อ ก็จะถูกนำไปเก็บเป็นข้อมูลภายนอกผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ในลักษณะบทความบนเว็บไซต์ต่างๆ การพูดคุยออนไลน์หรือจัดเก็บไว้ในเว็บไซต์ส่วนบุคคล (Blog) เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่แสวงหาข่าวสารประเภทเดียวกันผ่านช่องทาง ออนไลน์ต่างๆ ต่อไป

* หัวหน้าภาควิชาการสื่อสารการตลาด คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

คำสำคัญ

พฤติกรรมแสวงหาข่าวสาร รูปแบบในการแสวงหาข่าวสาร ลักษณะของข่าวสารที่ต้องการ กระบวนการตัดสินใจ การศึกษาต่อ

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการสื่อสารรูปแบบใหม่ทำให้พื้นที่และระยะเวลาบีบอัดลง (Time and space compression) อินเทอร์เน็ตทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเชื่อมโยงแหล่งความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ลดช่วงและระยะเวลาในการเรียนรู้และการแสวงหาข่าวสารข้อมูล เป็นเครือข่ายการทำงานที่ครอบคลุมพื้นที่เครือข่ายทำงานทั่วโลกมาไว้ด้วยกัน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) สำรวจพบว่าจากจำนวนประชากรไทย (อายุ 6 ปีขึ้นไป) ทั้งสิ้น 60.35 ล้านคน เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 10.96 ล้านคน (ร้อยละ 18.2) ในจำนวนนี้กลุ่มอายุ 15 - 24 ปี มีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด คือ ร้อยละ 44.6 วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านโครงสร้างเครือข่ายการสื่อสารที่เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ เครือข่าย 3G และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ตลอดจนกลไกของตลาดทำให้อุปกรณ์การสื่อสารได้แก่ โทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มีราคาลดลง ทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Internet accessibility) มีอัตราเพิ่มขึ้น

จากงานวิจัยของบริษัทชินโนเวต (ประเทศไทย) จำกัด เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นไทยอายุระหว่าง 15 - 24 ปียังพบว่าวัยรุ่นไทยใช้อินเทอร์เน็ต 3.1 ชั่วโมงต่อวัน ขณะที่การบริโภคสื่อค่าเฉลี่ยของวัยรุ่นเอเชียในการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ที่ 2.8 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับรูปแบบการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นนั้น เพื่อหาข้อมูล รับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email) การสนทนาออนไลน์ (Chat) เล่นเกม และการใช้เสิร์ชเอ็นจิน (Search engine) วัยรุ่นไทยใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 84 ในปี 2551 เพิ่มจากร้อยละ 79 ในปี 2550 ถือเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุดเมื่อเทียบกับสื่ออื่นๆ (ไลฟ์สไตล์ ทศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคสื่อของวัยรุ่น, 2553)

ด้านการแสวงหาข่าวสารของวัยรุ่น พิตยา โพธิพิทักษ์ (2549) ได้ทำการศึกษาการแสวงหาข่าวสารและปัจจัยที่ใช้ตัดสินใจเลือกเรียนต่อมหาวิทยาลัยเอกชนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมุมมองทางการตลาด กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน พบว่า สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการแสวงหาเนื้อหาต่างๆ มากที่สุด รองลงมาคือสื่อมวลชน

จากการที่ สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่วัยรุ่นนิยมใช้ในการแสวงหาเนื้อหาต่างๆ มากที่สุด การศึกษาการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต จึงมีความ

พร้อมนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลต่อไป

ระยะที่ 2

ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายกลุ่ม โดยใช้ประเด็นสัมภาษณ์ (Interview protocol) ที่ได้กำหนดไว้แล้ว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ใช้การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกแต่ละกลุ่มเป็น 3 กลุ่มตามผลจากการวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา (Heavy internet users) กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตปานกลาง (Medium internet users) กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตน้อย (Light internet users)

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่เป้าหมาย และประชากรกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนช่วงเวลาในการศึกษาวิจัยดังนี้

ขอบเขตพื้นที่การทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของประชากร

ผู้วิจัยกำหนดให้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รวม 5 คณะได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะนิเทศศาสตร์ คณะบริหารรัฐกิจ เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 57 อายุระหว่าง 20 - 22 ปี และ 18 - 20 ปี จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สถานที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ในการสืบค้นข้อมูลในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

มากที่สุดคือ ที่บ้าน และนิยมใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 19.00 - 22.00 น. และใช้เวลาในการแสวงหาข่าวสาร 1 ชั่วโมงขึ้นไป มีการสืบค้นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับมากที่สุด

3. ลักษณะเนื้อหาและรูปแบบข่าวสารที่ต้องการ

เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีผ่านอินเทอร์เน็ตที่นักศึกษาพึงพอใจ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตร กิจกรรม ค่าใช้จ่าย สถานที่ตั้งและคุณภาพอาจารย์ผู้สอน ตามลำดับ

หากพิจารณาในด้านการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ความสามารถในการดาวน์โหลดข้อมูลและการลิงก์กับเว็บอื่น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับมาก

4. การแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา

วิธีการแสวงหาข้อมูลการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในส่วนของความน่าเชื่อถือพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือข้อมูลที่ได้จากตัวเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์ (Link) รองลงมาคือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) เครื่องมือสืบค้น (Search engine) และที่อยู่เว็บไซต์ ตามลำดับ

ในส่วนของอิทธิพลข้อมูลที่มีผลต่อการศึกษาต่อยังพบว่าข้อมูลที่ได้จากอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อในระดับมาก โดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรจัดว่ามีอิทธิพลมากที่สุด

สรุปผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายกลุ่ม โดยใช้ประเด็นสัมภาษณ์ (Interview protocol) ที่ได้กำหนดไว้แล้ว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ใช้การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกแต่ละกลุ่มเป็น 3 กลุ่มตามผลจากการวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตตลอดเวลาซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ต 4 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวัน (Heavy internet users) กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ต 2 - 3 ชั่วโมงต่อวัน (Medium internet users) กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตน้อย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตไม่เกิน 1 ชั่วโมงต่อวัน (Light internet users) โดยแบ่งเป็น 6 กลุ่มๆ ละ 5 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 คน ผู้วิจัยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1.5 ชั่วโมงต่อกลุ่ม มีการบันทึกเทปการสัมภาษณ์และมีการถอดเทปบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรโดยผู้วิจัย

1. พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.1 กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา (Heavy internet users)

พบว่าผู้มีพฤติกรรมชอบใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านตามลำพัง มีรายได้ครอบคลุมโดยเฉลี่ย 15,000 บาท ขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ Hi5 และ Facebook เป็นการใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน มีพฤติกรรมเปิดเครื่องออนไลน์ทั้งวัน นิยมอ่านบทความต่างๆ ทำการบ้านส่งอาจารย์ โหลดเพลง อ่านข้อคิดเห็นใน Facebook เพื่อน อัฟโหลด (Upload) รูปและไฟล์ต่างๆ และไม่ชอบคลิกโฆษณาตามแบนเนอร์ รวมทั้ง Link ต่างๆ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่สนใจ เนื่องจากกลัวปัญหาไวรัส ชอบสร้างพื้นที่ของตนเองในลักษณะ เว็บไซต์ส่วนตัว (Blog) และชอบที่จะสร้างเนื้อหาขึ้นมาด้วย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

1.2 กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตปานกลาง (Medium internet users)

พบว่าผู้มีพฤติกรรมชอบใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน รายได้ครอบคลุมประมาณ 10,000 บาท ใช้อินเทอร์เน็ตในเวลาเย็นประมาณ 17.00 น. ขึ้นไป ใช้เวลาแต่ละครั้งประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความสนใจในเนื้อหาบนหน้าเว็บไซต์ นิยมใช้งานเว็บไซต์ประเภทข่าวสารต่างๆ และใช้บริการสืบค้นข้อมูลผ่าน www.google.com เป็นหลัก ใช้บริการพูดคุยออนไลน์ ดูคลิปอัปเดต ดูบทความที่คนอื่นเขียนไว้ เน้นการใช้งานในขั้นพื้นฐาน ไม่สนใจการดาวน์โหลดเนื้อหา หรือโปรแกรมต่างๆ เนื่องจากเกรงว่าจะทำอันตรายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) แต่เป็นการใช้งานในรูปแบบของการเล่นเกมออนไลน์ และการแสดงความคิดเห็นผ่านรูปภาพที่มีคน Upload ไว้

1.3 กลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตน้อย (Light internet users)

มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน และที่มหาวิทยาลัย ใช้ประมาณ อาทิตย์ละ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมง รายได้ครอบคลุมประมาณ 5,000 - 10,000 บาท ใช้อินเทอร์เน็ตเมื่อจำเป็นหรือเวลาต้องการข้อมูลเท่านั้น ความเร็วของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ชอบเป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ไม่เคยคลิกแบนเนอร์ แต่บางครั้งใช้เพื่อติดตามข่าวด่วนต่าง ๆ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการแสวงหาข่าวสารด้านการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร

พบว่ารูปแบบการแสวงหาข่าวสารส่วนใหญ่ เริ่มต้นจากการได้รับข้อมูลที่สนใจจากการแนะนำ แล้วมีการใช้งานเครื่องมือสืบค้น (Search engine) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า รู้จักมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นอยู่แล้วแต่แสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่มีข้อมูล ทั้งนี้ รูปแบบการแสวงหา

ข่าวสารจากสังคมทั้งในรูปแบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย มีปฏิสัมพันธ์กับข่าวสารในเชิงการเพิ่มเติมทางด้านข้อมูลในส่วนที่ผู้แสวงหาต้องการ

2.1 การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสังคมแบบไม่เปิดเผย (Passive social information - seeking)

“ถ้าสนใจ ก็ไปดูสถานที่เลย ไม่ได้จอตารางใคร หลังจากนั้นก็เข้าไปอ่านจากในเว็บ”

เมย์ ผู้ให้สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2553

“เก็บโบรชัวร์มาดูเปรียบเทียบกัน หรือไม่ก็เข้าไปอ่านในเว็บ ไม่กล้าโทรเข้าไปถาม จนกว่าจะแน่ใจแล้วว่าจะเรียนที่นั่น”

แจง ผู้ให้สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2553

“ขับรถผ่านบ่อยๆ ไม่กล้าเข้ามาถาม เลยเข้าไปดูตามเว็บแทน”

เก่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2553

“ถามเพื่อนก่อนว่าดีไหม เพื่อนบอกแต่ไม่เชื่อ มาดูเอง ชีรธมาดู เน้นว่าที่ไหนก็ได้”

แจ๊ค ผู้ให้สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2553

2.2 การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสังคมแบบเปิดเผย (Active social information - seeking)

“ดูจากในเว็บเลย เพราะอยู่ไกล ไม่สะดวกเดินทางมา สงสัยอะไรก็โทรถาม บางทีก็เข้าไปดูในเว็บว่าคนที่เค้าเคยเรียนเค้าแสดงความคิดเห็นอะไรไว้บ้าง”

ปึกปึก ผู้ให้สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2553

“ไม่ค่อยเชื่อข้อมูลบนเว็บ เพราะเค้าต้องบอกว่าของเค้าดีอยู่แล้ว ส่วนใหญ่ ถามคนเคยเรียน หรือไม่ก็โทรเข้าไปถามโดยตรง”

จอย ผู้ให้สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2553

2.3 การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสังคมแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive social information - seeking)

“มีคนโทรไปชวนให้มาร่วมกิจกรรมกับคณะนิเทศศาสตร์ ก็เลยลองมา พอดียังไม่มีที่เรียน พอมาแล้ว สงสัยอะไรก็ถามคนที่เรียนอยู่ก่อน”

พงศา ผู้ให้สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2553

“บุกไปเลย ไปหมดทุกที่ ถามก่อนเลยเรื่องเงินกู้ ถ้ากู้ได้ก็เรียน”

อาร์ม ผู้ให้สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2553

“ถามเพื่อนที่เรียนอยู่ เคยขอเบอร์อาจารย์ที่ปรึกษาไป แล้ว โทรถามโดยตรง”

ธานี ผู้ให้สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2553

“คลิกดู แต่ต้อง Link ไปโดยตรงนะ ถ้าคลิกไปแล้วไป Link อื่นที่ไม่ใช่ของฟาร์ก็ปิดเลย”

หนุ่ย ผู้ให้สัมภาษณ์ 30 มีนาคม 2553

“โดยทั่วไปก็ไม่คลิก แต่ถ้าช่วงหาที่เรียนก็คลิกหมด เพราะจะได้มีข้อมูลเยอะๆ”

หนิง ผู้ให้สัมภาษณ์ 30 มีนาคม 2553

“ถ้าเป็นลักษณะโปรโมชัน จะไม่คลิก กลัวถูกหลอกไป Link อื่น”

เมย์ ผู้ให้สัมภาษณ์ 31 มีนาคม 2553

3.4 ที่อยู่เว็บไซต์ (URL) กับการตัดสินใจศึกษาต่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ให้ความสำคัญข้อมูลพอสมควร และมีการแสวงหาข้อมูลผ่านเว็บ www.feu.ac.th เป็นหลัก

“บางที่จำชื่อเว็บไม่ได้ก็ค้นจาก Google เอา พอได้แล้วก็เข้าไปอ่าน”

บอย ผู้ให้สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2553

“มันดูน่าเชื่อถือกว่า เพราะเป็นเว็บที่เป็นทางการ”

นุก ผู้ให้สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2553

“ก็น่าจะเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดแล้ว ถ้าสงสัยอะไรนอกจากนี้ ก็โทรไปถาม”

สุน ผู้ให้สัมภาษณ์ 28 มีนาคม 2553

“ส่วนใหญ่ในเว็บก็จะมีข้อมูลที่มากพออยู่แล้ว สุดท้ายคือเข้าไปสมัคร หรือสอบถามบางอย่างที่ยังไม่รู้”

จิม ผู้ให้สัมภาษณ์ 28 มีนาคม 2553

สรุปและอภิปรายผล

1. พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ในการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อจากบุคคลใกล้ชิดและจากความสนใจของตนเองมาเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นจึงทำการแสวงหาข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่นการแนะนำของมหาวิทยาลัย จากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการแสวงหาข่าวสารจากแหล่งข้อมูลภายนอก สอดคล้องกับ แบบจำลองกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคของ Engel-Blackwell-Miniard Model ซึ่งกล่าวว่า เมื่อเกิดปัญหาผู้บริโภคจะค้นหาข้อมูลภายในก่อน (Internal search) โดยสำรวจความทรงจำ (Memory) ว่ามีคุณภาพและเพียงพอแก่เรื่องที่จะตัดสินใจหรือไม่ หากยังไม่เพียงพอก็จะต้องมีการค้นหาข้อมูลภายนอก (External search) โดยการเก็บข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม (Environment) เพื่อนำมาประเมินทางเลือก ซึ่งทางเลือกทางหนึ่งจะถูกประเมิน (Evaluate) และเลือกเพื่อให้

ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งยังสอดคล้องกับ แนวคิดการแสวงหาข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของ Loeber and Cristea (2003) ซึ่งได้ทำการศึกษาระบบการแสวงหาข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และพบว่าโดยทั่วไปรูปแบบการค้นหาข้อมูลจะมี 2 ลักษณะ คือ การแสวงหาภายในจิตใจของตนเอง ผ่านประสบการณ์และข้อมูลที่มีอยู่เดิม หากข้อมูลที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ก็จะมีเริ่มมีการสืบค้นจากภายนอก

ในส่วนของพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารด้านการศึกษาต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง จากผลการวิจัยที่ได้พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะเริ่มมีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในช่วงเวลา ภาคเรียนที่ 2 และภายหลังจากมีการประกาศผลการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จะมีแรงกระตุ้นในการแสวงหาข้อมูลการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนในระดับอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลอง MAO ของ Hoyer and McInnis (2001) ซึ่งกล่าวว่า หากข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับผู้แสวงหามากก็จะสามารถกระตุ้นพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารได้มาก และหากข้อมูลข่าวสารที่ได้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ผู้แสวงหาต้องการก็จะกระตุ้นให้เกิดการแสวงหาได้ รวมทั้ง การที่นักศึกษาสอบถามข้อมูลการศึกษาต่อจากคนใกล้ชิด หรือจากความรู้ที่มีอยู่เดิมก็สอดคล้องกับแบบจำลอง MAO ในส่วนของขอบเขตความสามารถ (Ability) กล่าวคือ ความรู้และประสบการณ์เดิม รูปแบบความรู้ ความเข้าใจ ระดับการศึกษา อายุ ระดับสติปัญญา รวมทั้งความสามารถทางการเงิน มีผลต่อการแสวงหาข่าวสาร นักเรียนที่รู้จักมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นอยู่แล้ว รวมทั้งมีความสามารถในการเงินสำหรับการชำระค่าบำรุงการศึกษา ก็จะทำให้ความสนใจกับข่าวสารต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาที่ไม่สามารถกู้ยืมกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ได้หรือ มีความสามารถในการเงินต่ำ

2. รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

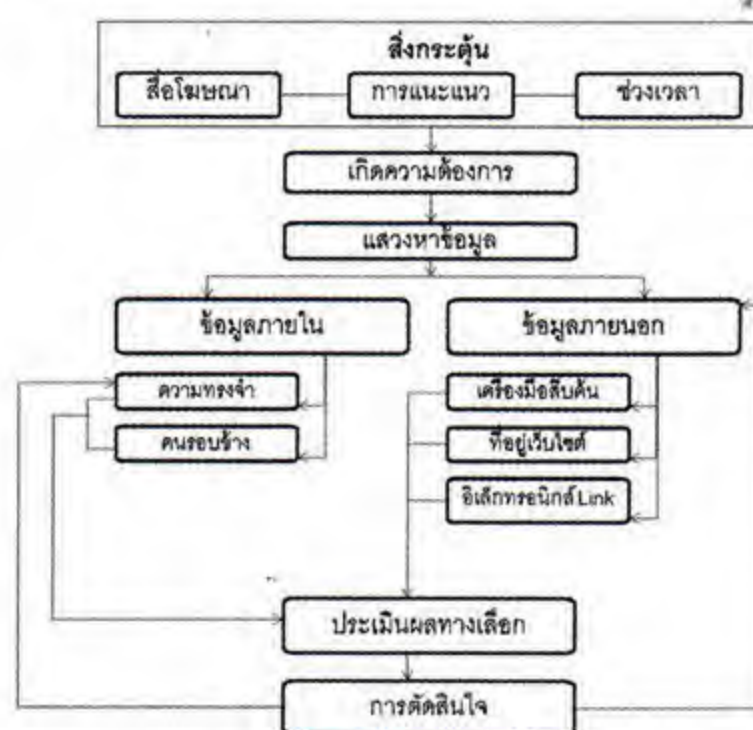
จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสื่อสารกับมหาวิทยาลัย ในลักษณะกระทู้ได้ตอบแยกเป็นคณะ หรือ คลิปวิดีโอเบื้องหลังต่างๆ ของคณะ หรือสาขาวิชา รวมทั้งคลิปวิดีโอเบื้องหลังเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ สามารถสนทนาออนไลน์ (Chat) กับอาจารย์ในแต่ละคณะได้ และมีความต้องการข่าวสารที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในรูปแบบของ มัลติมีเดียที่สามารถดาวน์โหลด (Download) ได้ เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรถพล อูสายพันธ์ (2549 หน้าบทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการค้นคว้าข้อมูลและเพื่อความบันเทิง รวมทั้งใช้เพื่อสนทนากับเพื่อน (Chat room)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการตัดสินใจ ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

จากการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการบรรลุดูวัตถุประสงค์เกี่ยวกับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อจัดเป็นกลุ่ม Do-ers สอดคล้องกับการจัดกลุ่มผู้ใช้งานเว็บไซต์โดย Zeldman (n.d.) ที่ว่ากลุ่ม Do-ers คือกลุ่มใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการบรรลุดูวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ต้องการ

การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีผ่านเครื่องมือสืบค้น (Search engine) รวมทั้งในรูปแบบของการเชื่อมต่อมายังเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยโดยตรง และผ่านการเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์ (Link) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้พบว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเพียงช่องทางในการสนับสนุนทางด้านข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพิ่มเติมเท่านั้น จากการสนทนากลุ่มพบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างได้ข้อมูลที่ต้องการจากทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย แล้วก็จะนำข้อมูลที่ได้ไปทำการเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนในการประเมินทางเลือกของ Engel-Blackwell-Miniard Model ที่ว่าการประเมินทางเลือกเป็นกระบวนการ ซึ่งทางเลือกทางหนึ่งจะถูกประเมิน (Evaluate) และเลือกเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ประเภทของกระบวนการตัดสินใจ จะมีผลต่อความซับซ้อนของการประเมินก่อนการซื้อ โดยพิจารณาเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล เพื่อให้ตัดสินใจทางเลือก ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวมีหลายรูปแบบ เช่น คณะที่เปิดสอน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย อัตราเงินกู้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นต้น

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปรูปแบบการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ดังนี้

รูปแบบการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อผ่านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

จากรูปแบบการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น สามารถอธิบายได้ดังนี้

รูปแบบการแสวงหาข่าวสารเริ่มจากนักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากสิ่งกระตุ้นได้แก่ การแนะนำสื่อโฆษณาต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ช่วงเวลา เช่น ภาคเรียนที่ 2 ก็เกิดความต้องการข้อมูล และจะเริ่มมีการแสวงหาข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลภายใน ได้แก่ ความทรงจำที่มีจากการแนะนำ หรือ สื่อโฆษณาที่เคยพบ รวมทั้งแหล่งข้อมูลจากภายนอกได้แก่ การแสวงหาผ่านเครื่องมือการสืบค้น (Search engine) ที่อยู่เว็บไซต์ (www.feu.ac.th) และการเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์ (Link) เมื่อนักศึกษาได้รับข้อมูลที่เพียงพอก็จะเกิดการประเมินทางเลือกต่างๆ อาทิ เช่น หลักสูตร กิจกรรม ค่าใช้จ่าย สถานที่ตั้ง คุณภาพอาจารย์ผู้สอน เปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ แล้วจึงทำการตัดสินใจศึกษาต่อ เมื่อทำการตัดสินใจศึกษาต่อแล้ว ข้อมูลที่มีทั้งหมดจะถูกเก็บไว้ในความทรงจำ และจะถูกนำมาใช้ในฐานะรุ่นพี่ หรือ ศิษย์เก่า ที่จะให้เป็นข้อมูลสำหรับคนรอบข้างที่กำลังแสวงหาข่าวสารประเภทดังกล่าว ในขณะที่ข้อมูลภายหลังการตัดสินใจศึกษาต่อ ก็จะถูกนำไปเก็บเป็นข้อมูลภายนอกผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ในลักษณะบทความบนเว็บไซต์ต่างๆ การพูดคุยออนไลน์ หรือจัดเก็บไว้ในเว็บไซต์ส่วนตัว (Blog) เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่แสวงหาข่าวสารประเภทเดียวกันผ่านช่องทาง ออนไลน์ต่างๆ ต่อไป

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อจำกัด

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเท่านั้น ผลที่ได้จึงยังไม่สามารถนำไปอธิบายกับกลุ่มประชากรจริงทั้งหมดได้
2. ข้อจำกัดในการนำไปประยุกต์ใช้ เนื่องจากเป็นการศึกษาเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเท่านั้น การนำไปประยุกต์ใช้จึงทำได้จำกัด เฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมกับกลุ่มนักเรียนที่ได้มีการสมัครเรียนแต่ไม่ได้มีการลงทะเบียนเรียน เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการยกเลิกการตัดสินใจศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
2. ควรทำการวิจัยเพื่อวัดความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นก่อนเข้ารับศึกษา ว่ามีความคาดหวังอย่างไร และ ความพึงพอใจที่ได้ภายหลังเข้ารับศึกษาว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่

3. ควรทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาที่ใช้ในการนำเสนอผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเตอร์น ในเชิงเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาเว็บไซต์ ในอนาคต

4. ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมกับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 - 4 เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัย และ ความสามารถในการพัฒนากลุ่มดังกล่าวให้กลายเป็นผู้ประกอบการมหาวิทยาลัยในลักษณะเป็นผู้ให้ข้อมูลใน การศึกษาต่อกับบุคคลรอบข้างที่มีความต้องการข่าวสารประเภทเดียวกัน

บรรณานุกรม

- พิติยา โพธิพิทักษ์. (2549). การแสวงหาข่าวสารและปัจจัยที่ใช้ตัดสินใจเลือกเรียนต่อมหาวิทยาลัย เอกชนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมุมมองทางการตลาด. วิทยานิพนธ์คณะ นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ไลฟ์สไตล์ ทัศนคติ และพฤติกรรมผู้บริโภคสื่อของวัยรุ่น. (2553). สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน 2553, จาก http://www.prachachat.net/view_news.php?newsid=02mar03060953§ionid=0207&day=2010-09-06
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2552). การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน ครึ่งแรก ปีที่สำรวจ พ.ศ. 2552 สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2553, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/download/files/ictHRep52.pdf>
- อรรถพล อุสายพันธ์. (2549). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- Choo, C. W. (1999). Closing the cognitive gaps: how people process information. Financial Times of London,
- Engel, J. F. Blackwell, R.D. & Miniard, P. W. (1995). Consumer behavior. (International ed.). Florida: Dryden.
- Hoyer, W. D., & McInnis, D. (2001). Consumer behavior. (2nd ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Loeber, S. & Cristea, A. (2003). A WWW information seeking process model. Educational Technology & Society. 6(3), 43-52,
- McCombs, M. E., & Becker, L. E. (1979). Using mass communication theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Zeldman, J. (n. d.). Designing your audience, a list apart: for people who make websites 1999 - 2001. Retrieved July 30, 2003, from <http://www.alistapart.com/stories/who/index.html>.